

2058

24

Z-55

1892

Printed in Turkey

18
ՀԵՏԱՔՆԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆԸ

ԿԱՄ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۵ ذی القعدہ ۳۰۶ و
۲۱ حیران ۳۰۵ تاریخی و ۳۳۷ نومرولی رخصتنامہ سیلہ
نشر اولمشدر

مصارفی آمریقاں مسیوز شرکی طرفندن تسوید اولتهرق
طبع اولمشدر

ԿՈՑԱՆԴՆՈՒՊՈՒԹ

ԻՆ Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1892

24
2-55

1601

2010

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿՐԹԱԳՐԱԴԱՐԱՆ

Printed in Turkey

4
2-53

ՀԵՏԱՔՆԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆԸ

ԿԱՄ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۵ ذی القعدہ ۳۰۶ و ۲۱ حزیران
۳۰۵ تاریخلی و ۳۳۷ نومرولی رخصتنامہ سیلہ شراولتشدیر
مصارفی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویہ اولنہرق طبع اولتشدیر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՅՅԱՃԵԱՆ

1892

23170

ՀԵՏԱՔՆԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆԸ

ԿԱՄ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ

«Ուստի եթէ դուք որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ դիտէք, որ չափ աւելի ձեր հայրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց, որ իրմէ կը խնդրեն:»
Ղուկ. ԺԱ. 13:

«Երբեք էք՝ եւ պիտի արուի ձեզի:» Մատթ. Է. 7:

Աշխարհական. — Ս. Տէր իմ, դուք շատ անգամ ձեր քարոզներուն մէջ կ'ըսէք մեզ թէ «փրկարար գործերն են ոչ թէ մեր յեռաքայլ մեզ համար գործուածները:»

Բ. Կը խօսիք «Քրիստոսի արդարութեան» վրայ:

Գ. Եւ կը յորդորէք զմեզ «Քրիստոսը հաղնիլ», կամ «հաղնիլ արդարութեան պատմութեան»:

Գ. Կը հրաւիրէք զմեզ «դալ Յիսուսի», «հաւատալ Յիսուսի:» Կ'ըսէք թէ «Հաւատքով Ժպի, և ոչ գործերով, կը փրկուինք մենք:»

Ե. Եւ սակայն կ'ըսէք նաեւ թէ «Ստատած կ'ընդունի եւ կը վարձատրէ մեր գործերը:»

2976
39

12 00

12 001

Կ'ուղեմ լաւ հասկնալ թէ ի՞նչ կ'ըսէք : Շատ անգամ կը խորհէի հարցնել ձեզ : Կը յուսամ թէ կը ներէք համարձակութեանս :

Եկեցեալս. Ներե՛լ ձեզ, սիրելի բարեկամս, ես շատ շնորհակալ եմ ձեռնէ որ պատեհուլութիւն կու տաք ինձ խօսիլ ձեզ հետ : Կը խընդրեմ որ խորին ուշադրութիւն ընէք մինչ ես կը ջանամ բացատրել ձեզ իմ խօսքերուս միտքը :

Ա. Ըսած եմ, «Փրկարար գործերն են ոչ թէ մեր յեւածք՝ այլ մեզ համար գործուած ներք» : «Մեզ համար գործուած գործերն» են այն գործերը զորս կատարած է Փրկիչն մեր երեսուն երեք տարուան միջոցին երբ նա կը բնակէր մարդոց մէջ : Տէր Յիսուս չեկաւ յայտարհ Բաւնէլս համար Բայն : Մեծ սխալ է համարիլ թէ այս էր անոր իւր աստուածային անձին վրայ մարդկային բնութիւնն առնելուն բոլոր նպատակը : Նա եկաւ յաշխարհ, ինչպէս Բաւնէլ մարդոց համար՝ նոյնպէս և ապրիլ մարդոց համար : Եւ այս բանն հարկ էր, վասն զի Աստուած մարդէն կը պահանջէ կատարեալ արդարութիւն երբ մարդդ եռ կարող չէ եղած ստանալ յաւիտենական կեանք : Բայց «ամէնքը մեզք գործեցին» (Հռովմ. Գ. 23), այնպէս որ ամէն մարդ, այր, կին և տղայ, ամէնքն ալ զուրկ են յաւիտենական կան կեանքէ և արժանի են յաւիտենական մահուան : Ուրեմն Քրիստոս եկաւ ոչ միայն պատիժ կրել փոխանակ մեղաւորին, այլ և

անմեղ հնազանդութեան կեանք վարել փոխանակ մեղաւորին, որպէս զի ինչպէս Եւրոպայի ճիւղն և Եւրասիայի ճիւղն համարուի մեղաւորին մահը և կեանքը : Վասն որոյ կ'ըսէ առաքեալը, «Խրկեց Աստուած իր որդին՝ որ կնիկէ մը եղաւ, ու օրէնքի տակ մարտնչեց» (Գաղ. Գ. 4), որպէս զի Եւրոպայի հպատակէր այն օրէնքին որ մարդուն տրուած էր և որուն բնաւ չհնազանդեցաւ մարդը : Տեառն մերոյ մարդկային բնութիւնն էր սուրբ և մեղքէ զերծ. և այս նկատմամբ նոյն իսկ հակառակն էր մեր բնութեան, որ լի է անմաքրութեամբ և ապականութեամբ : Տէրն մեր ունէր կատարեալ սուրբ բնութիւն, և կատարեալ արդար կեանք, ուստի եղաւ «Տէրը մեր արդարութիւնը» : Չառաւ իւր վրայ մեր բնութիւնը, լոկ որպէս զի մեր առջեւ դնէր Բաւնէլ օրէնք մը. եկաւ վարել ոչ-անկեալ մարդու կեանք, որպէս զի անկեալ մարդն ապաւինի այդ կեանքին, այսինքն՝ Քրիստոսի կեանքին, իբրեւ միջոցի որով միայն հնար է հասնիլ փառաց :

Բ. Ես շատ անգամ ըսած եմ ձեզ թէ Քրիստոսի գործերը, անոր խորհուրդները, անոր խօսքերը, եւ անոր գործառնութիւնը իւր երկրաւոր կենաց մէջ, նոյնչափ անհրաժեշտ կարեւորութիւն ունին մեզ որչափ անոր քաւութիւնն ի Գողգոթա : Յիսուս խաչին վրայ ինքզինք պատարագ մատուցանելով՝ կրեց այն պատիժը զոր օրէնքը կը պահանջէր. և որովհե-

տե արդարութիւնը չունի այլ ևս պահանջը, արդար Ստուած մը կրնայ ներել յանցաւորին: Հռովմ. Գ. 26: Քրիստոսի մահուան զոհն անոր համար չէր որ շուտով զՀայր սիրել զմեզ, այլ անոր համար էր որ արդարութիւն մը ի գործ դնէր գործնականի վերածելով սէրը զոր նա կը զգար արդէն: Յովհ. Գ. 16: Բայց Քրիստոսի մեզ համար փոխանորդաբար ցուցած հնազանդութիւնը, որ կատարուեցաւ նորա մահուամբ, կը պատրաստէ մեղաւորին համար ոչ միայն թողութիւն մեղաց, այլ նաև հինչպէս Քրիստոսի մահն անհրաժեշտ էր մեղաց թողութեան համար, նոյնպէս անոր հնազանդութիւնը Բեթլեհէմէ մինչև ի Գողգոթա՝ անհրաժեշտ էր զմեզ երկնից արժանացունելու համար: Այս հնազանդութիւնն էր առաջին մասը Քրիստոսի ամբողջ արդարութեան, որ լրացաւ նորա մահուամբ: Նա եղաւ մեր երաշխաւորութիւնը իւր թէ՛ հնազանդութեամբ և թէ՛ շարժանքով: Կատարեց իւրաքանչիւր պարտականութիւն զոր կատարել կը պահանջուէր մարդէն իբրեւ արարածէ, եւ կրեց իւրաքանչիւր պատիժ որուն ենթակայ էր մարդ իբրեւ մեղաւոր: «Ծառայի կերպարանք առնելով» (Փիլիպ. Բ. 7) ծառայ եղաւ իբրեւ փոխանորդ մեղաւորաց, հնազանդելով օրէնքին փոխանակ մեր: Չարչարուեցաւ փոխանակ մեղաւորաց, կրելով անէծքը փոխանակ մեր: Անոր մահը կը քաշէ զմեզ կորստենէ իբրեւ կիսայրեաց փայտ: Ա-

նոր մինչև մահուան հնազանդ ըլլալուն (Փիլիպ. Բ. 8) միջոցաւ փառաց կը բարձրանանք: Տես Զաք. Գ. 2—3: Այս է ինչ որ կ'ուզեմ հասկցունել «մեզ համար գործուած գործեր», կամ «Յիսուս Քրիստոսի արդարութիւնը», ըսելով:

Ապացուցանեմ ձեզ Ստուծոյ խօսքէն նաև թէ այս է առաքելական վարդապետութիւն: Հռովմ. Ե. 19 համարին մէջ սապէս կը կարդանք. «Ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւնովը շատերը մեղաւոր եղան, անանկ ալ մէկուն հնազանդութիւնովը շատերը արդար պիտի ըլլան:» Հոս կը սորվինք թէ «ինչպէս» մեղաւոր եղանք, «անանկ ալ» կրնանք արդար ըլլալ: Այս է բաղդատութիւն զմեզ կործանող Առաջին Աղամայ գործին և զմեզ փրկող Երկրորդ Աղամայ գործին: Առաջին Աղամայ մէջ էինք այնպէս՝ ինչպէս կաղինն է կաղնոյն մէջ և ծաղիկը բողբոջին մէջ, կամ հոսանքը աղբիւրին և տերեւները ծառին մէջ: Մենք Աղամայ մէջ այնպէս չէինք ինչպէս ցորենը արտին մէջ, իւրաքանչիւր հասկ իւր ցողունին կամ արմատին վրայ: Բայց երբ Առաջին Աղամայ ինկաւ, մենք «մեզ» ալ ինկանք անով: Նմանապէս երբ Երկրորդ Աղամայ հնազանդեցաւ, մենք հնազանդեցանք անով: «Ինչպէս» մեղաւոր եղանք ամէնքս միահաղոյն, այսինքն՝ ամէնքս յանցաւոր եղանք մէկուն մեղանչե-

լուն միջոցաւ, «անանի ալ» Գրիստոսով արդար կ'ըլլանք ամէնքս միահաղոյն, այսինքն՝ ամէնքս ալ սուրբ, մէկուն հնազանդութեան միջոցաւ: «Ինչպէս ո՞ր» Ադամ էր գլուխը, արմատը, և բունը բոլոր իւր բնական սերնդեան, «անանի ալ» Գրիստոս է գլուխը, արմատը և բունը բոլոր իւր հոգեւոր սերնդեան: «Ինչպէս ո՞ր» Ադամայ մեղքը անոր բոլոր որդւոց մեղքն է, «անանի ալ» Գրիստոսի, երկրորդ Ադամայ, արդարութիւնը իւր բոլոր որդւոց արդարութիւնն է: «Ինչպէս ո՞ր» Ժամանակաւ մեղաւոր եղանք մեր անձնապէս չգործած մեղքով, «անանի ալ» մենք հիմա արդարներ կ'ըլլանք մեր անձնապէս չգործած հնազանդութեամբ: «Ինչպէս ո՞ր» Ադամ անհնազանդ գտնուեցաւ և մենք կը կորսուինք, «անանի ալ» Յիսուս հնազանդեցաւ, և մենք կը փրկուինք: «Ինչպէս ո՞ր» զմեզ կորսնցունող անհնազանդութիւնը բուն մերը չէր, այլ ուրիշին, այսինքն՝ Ադամայ, «անանի ալ» զմեզ փրկող հնազանդութիւնը բուն մերը չէ, այլ ուրիշին, այսինքն՝ Գրիստոսին: «Ինչպէս ո՞ր» արդարութեամբ Աստուած վանեց մարդը Դրախտէն, մէկ մարդուն յանցանքովը, «անանի ալ» ինչպէս ողորմութեամբ՝ նոյնպէս և արդարութեամբ Աստուած կ'ընդունի մարդը Դրախտին մէջ, մէկ մարդուն հնազանդութեամբ: «Ինչպէս ո՞ր» գրեթէ վեց հազար տարի առաջ գործուած մեղքը կործանեց զմեզ, «անանի ալ» գրեթէ երկու հազար տարի առաջ

գործուած արդարութիւնը կ'արդարացունէ զմեզ, այսինքն՝ Աստուած արդար կը համարի զմեզաւորն: Վասն որոյ մենք արդար կը համարուինք Աստուծմէ, այնպէս արդար որպէս թէ մենք մեզէն ունեցած ըլլայինք ոչ-անկեալ բնութիւն, և կատարած ըլլայինք օրէնքը իւր մէն մի կէտին մէջ, կամ բաւականէն աւել ալ արդար ըլլայինք: Գրիստոսի արդարութիւնը մերը կ'ըլլայ, ինչպէս Գրիստոսի վրայ կը դուրին մեր մեղքերը, «որ ձեռք անոր թիւնցուց Սահարան արդարեւն ըլլաւ»: Բ Կոր. Ե. 21: Այսպէս կը տեսնենք թէ օրէնքը գտաւ զմեզաւորն առանց արդարութեան, և թողուց զնա առանց արդարութեան: Աւետարանը կը գրտնէ զմեզաւորն առանց արդարութեան, և կ'ընծայէ զայն անոր տալով արդարութիւն մը յանդէս կատարեալ և աստուծայէլ փառօր. վասն զի Յիսուս, որոյ արդարութիւնը մերն է, ինչպէս մարդ՝ նոյնպէս և Աստուծ էր: Կը խնդրեմ որ հետագայ համարները գտնես քու Սուրբ Գիրքիդ մէջ: Անոնք աւելի ևս պիտի հաստատեն զքեզ այս խօսուած ճշմարտութեան վրայ: Դան. Թ. 24, Հովմ. Գ. 21—31, Դ. 1—13, Ե. 1, 15—21, Ժ. 3, 4, Ա Կոր. Ա. 30, Բ Կոր. Ե. 21, Գաղ. Բ. 16, 17, Գ. 8—14, Ե. 4—6, Փիլիպ. Գ. 4—9:

Փրկչին մերոյ իւր կենաց մէջ կատարած այս գործը կը կոչենք «Գրիստոսի արդարութիւնը», վասն զի Գրիստոս կատարեց զայն:

Սուրբ Գրոց մէջ կը կոչուի նաև «Աստուծոյ արդարութիւնը», վասն զի Աստուած պատ-
րաստեց զայն (Հռովմ. Ա. 17), նաև «հասարակ
արդարութիւնը», վասն զի հաւատքը կ'ընդու-
նի և կը վայելէ զայն: Հռովմ. Գ. 13, Թ. 30:
Ողբալի է որ սովորած չենք աւելի յաճախ խոր-
հիլ ֆրիստոսի վրայ՝ նկատելով զնա իբրև
«Տէրը, մեր արդարութիւնը»: Երեմիա մար-
գարէն (ԻԳ. 6) գուշակեց Նորա զապտեանէն
վեց հարիւր տարի առաջ, «Աս է անոր ա-
նունը՝ որով պիտի կոչուի, Տէրը մեր արդա-
րութիւնը»: Ոչ միայն մեր արդար օրինակը,
այլ՝ Տէրը Բեռնարդինի էլ, «Բեր արդա-
րութիւնը»: Ա. Կոր. Ա. 30: Շատեր զՅիսուս
Տէր կը կոչեն, թէպէտ չեն ճանչնար զնա իբ-
րև իրենց արդարութիւնը: Կը տեսնեն զնա
իբրև ազատիչ Կրիստոս, բայց ո՛չ իբրև զիրենք
եղբայր տանող. կը համարին զնա իբրև Բռնող
բայց ո՛չ իբրև գործող Փրկիչ, և ուստի ի-
րենց արդարութիւնը հաստատել ուզելու,
և Աստուծոյ արդարութեան չհնազանդելու
վտանգին մէջ են: Հռովմ. Ժ. 3: Հաստատ
գիտցիր, բարեկամ, թէ Յիսուս ֆրիստոսի
արդարութեան անձանթը ըլլալով է գլխաւո-
րապէս որ մարդիկ արդար կը համարին զի-
րենք: Ոչ ոք կը յօժարի մէկդի նետել իւր հին
վերարկուն մինչև որ նախ ստանայ նոր և մա-
քուր վերարկու մը: Ճիշդ այսպէս նաև մեղա-
ւորը, որ չգիտեր թէ ի՞նչ կը նշանակէ ֆրիս-

տոսի արժանաւորութիւնը, մինչև անգամ իւր
մահուան անկողնոյն վրայ չուզեր զատուիլ իւր
բարի գործերէն, և յարած է անոնց՝ համոզ-
ուելով թէ թողութիւն գտնելու միջոցներէն
մին են անոնք. չուզեր զանոնք մէկդի նե-
տել: Բայց եթէ դու կամ ես երթանք այս-
պիսի անձի մը և վստահացունենք զնա Աս-
տուծոյ խօսքէն վկայութիւն բերելով, և ը-
սենք, «Հոս անհա կայ հոգւոյդ համար եր-
կու պատմութեան. դուն կրնաս և պար-
բնաբեր անոնցմէ մին: Մին շինուած է բուն
քու գործերէդ, և միւսը՝ Յիսուս ֆրիստոսի
կենաց միջոցին շինուած է քեզ համար ա-
նոր գործերէն: Մին շինուած է Բռնողական
բնութիւն ունեցող գործերէն, միւսն՝ ան-
բնութիւն ունեցող գործերէն: Միով պիտի
ներկայանաս Աստուծոյ առջև բոլոր պակսու-
թիւններովդ և մեղանշականութեամբդ. քան-
զի մինչև իսկ այն գործերը, զորս կատարած
ըլլաս Հոգւոյն Սրբոյ օժանդակութեամբ, զերծ
չեն աղտեղութենէ, վասն զի Աստուծոյ Ժո-
ղովրդեան ամենէն բարի անձին մէջ անգամ
կը մնայ ապակեանութիւն: Միւսով Աստուած
կը նկատէ զքեզ ծածկուած՝ կատարեալ հնա-
զանդութեամբ իւր սիրելի Որդւոյն որուն
հաւնած է, և որոյ միջոցաւ պիտի հաւնի
քեզ ևս:» Միթէ այս ճամարտութիւնն Աս-
տուծմէ օրհնուելով՝ պիտի չստիպուի՞ նա ա-
ղաղակել, «Ոհ, թող մեռնիմ ես, ծածկուե-

այն հաւատով փրկուած,” կամ “հաւատքով արդարացած,” չենք ուզեր հասկցունել թէ արժէք մը կայ հաւատքին մէջ, կամ թէ հաւատքն է փրկութիւնը մեզ հաղորդող միջոց ըլլալէ տարբեր բան մը: Զօրութիւնը որ բռնկեց Ղուկ. Բ. 43, 44 համարներուն մէջ յիշուած կինը՝ չեւաւ ֆրիստոսի հանդերձին դպչող ձեռքէն, այլ՝ ֆրիստոսէ որուն դպաւ կինը (համար 46): Նմանապէս “հաւատքով” կամ “հաւատքի զօրքով,” իբրեւ հաղորդակցութեան ճամբայէ, կ’ընդունի հաւատացեալը ֆրիստոսի կենաց և մահուան արդիւնքը: Արդարացուցիչ հաւատքը կը հաւատայ Սուրբ Գրոց բոլոր ճշմարտութեանց, և ուստի պէտք չէ որ մենք զատենք Աստուծոյ խօսքին հաւատքը ի Յիսուս ֆրիստոս հաւատքէն: Ֆրիստոսի և անոր խօսքին հաւատալն է հաւատալ մեղաց թողութեան և ֆրիստոսի արդարութեան կատարեալ ըլլալուն: Եւ ներուի ինձ ըսել նաեւ թէ հաւատք ի ֆրիստոս՝ չէ մեռեալ հաւատք, այլ՝ կենդանի և գործող հաւատք, վասն զի կը գոյանայ սրտին մէջ Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբ, կը յաղթէ աշխարհին (Ա. Յովհ. Ե. 4), կը լուսաւորէ միտքը: Այնպիսի հաւատք է որ յառաջ կը բերէ կենաց ապաշխարութիւն: Գոհ չըլլար լոկ ազատուելով մեղաց պատժէն, այլ նաեւ միշտ ունի ջերմ փափաք ազատուելու մեղաց ինչպէս յայտնաբերէ նոյնպէս և “եւրեմ” կը խոստովա-

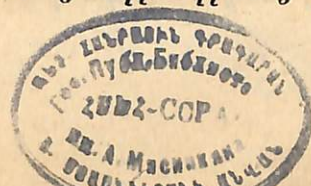
նի թէ յաւիտենական հուրը սաստիկ պատիժ չէ մարդկային յանցանաց, և թէ Աստուած անիրաւ չէ որ իւր բարկութիւնը կը բերէ մեր վրայ (Հռովմ. Գ. 5): Զմեղաւորն կը զրկէ Սուրբ Գիրքին և ծնկան վրայ կը բերէ զնա (Գործ. ԺԷ. 11, 12, Թ. 11). Նա ոչ թէ “եւրեմ” այլ “մարդ” մը կ’ըլլայ (Բ. Կոր. Ե. 17): Այնպիսի հաւատք է որ փոփոխութիւն յառաջ կը բերէ մարդուն մէջ. մարդ կ’ըլլայ աղօթասէր, արթուն, խոնարհ: Կը մաքրէ անոր սիրտը և սիրով ի գործ կը դրուի (Գաղ. Ե. 6): Կ’ընդունի շնորհուած թողութիւնը և մատուցուած արդարութիւնը, և նոյն ժամանակ նաեւ խոստումը թէ “Զեղի նոր սիրտ պիտի տամ, ու ձեր ներսի դին նոր հոգի պիտի դնեմ:” Եզեկ. 12. 25—27: Այն որ ունի իւր անձը արդարացունող հաւատքը, կ’ընդունի Սուրբ Հոգին՝ սրբացունելու համար իւր բնութիւնը (Եփես. Ա. 13, Գաղ. Գ. 13, 14): Ասոր համար է որ հաւատացեալք են սուրբ, “սեփական ժողովուրդ, բարեւ գործելու” նախաշարժ: Ունին ինչպէս “եւր” նոյնպէս նաեւ յետ: Աստուծոյ համար. և, շնորհքով փրկուած ըլլալով, կորսուած մեղաւորներուն կը ճանչցունեն կենդանի հաւատքով ֆրիստոսի հետ միանալուն երանութիւնը: Մեղաւորը, երբ կը դառնուի փրկուելու վիճակի մէջ, “այն” խոսքով կը “իսկ” գործել բարի գործեր զորս

Աստուած կը հաճի ընդունիլ և վարձատրել: «Ինչու որ մենք անոր ձեռագործն ենք, ֆրիստոս Յիսուսով ստեղծուած բարի գործքերու համար» (ոչ թէ բարի գործքերով ֆրիստոս Յիսուսի համար), «որոնց Աստուած առաջուց պատրաստեց մեզ, որ անոնց մէջը քալենք» Եփես. Բ. 10:

Ե. Երբ կ'ըսեմ թէ Աստուած կ'ընդունի մեր գործերը և կը վարձատրէ զայնս, մի կարծէք թէ հակառակ կը խօսիմ «Ես եմ» և ոչ գործովք արդարանալու վարդապետութեան: Հռովմ. Գ. 28: Ֆրիստոսն էին գործերը զորս Աստուած կ'ընդունի և կը վարձատրէ՝ բոլորովին տարբեր են այն գործերէն (ֆրիստոսի գործերէն), որովք կ'ընդունուին առաջի Աստուծոյ:

Օրինակով մը կրնանք պարզել ինչ որ ըսինք: Ենթադրենք թէ նաև մը խորտակած է հեռաւոր ծովեզրի մը մօտ. գիշերը մութ է և փոթորկալից. և նաւորդք են ենթակայ իրենց գերեզմանները ջրին մէջ գտնելու մօտալուտ վտանգին: Անոնց տառապանքն առաջին անգամ տեսնողն է այն երկրին թագաւորը, որ իւր դիւցազնական քաջութեամբ իսկոյն կը ձեռնարկէ ազատել զանոնք: Նաւորդներէն միայն քանի մը անձինք կը վստահին աւոր, և նա ապահով կը բերէ զանոնք ծովեզրը, իսկ միւսները կը կորսուին: Ազատուած նաւորդք, յաղթահարուելով իրենց արքայա-

կան ազատարարին սէրէն և կարեկցութենէն որ բուն իսկ իւր կեանքը վտանգի տակ դրաւ անոնց կեանքն ազատելու համար, կ'որոշեն ըլլալ նորա անձնանուէր հպատակները: Չեն կրնար հանդուրժել անկէ բաժնուելու խորհուրդին անգամ, և կ'որոշեն բնաւ նորէն չդառնալ իրենց բնիկ երկիրը: Թագաւորը խնամով կը դիտէ անոնց ընթացքը, և ժամանակին լիովին կը վարձատրէ անոնց մատուցած ծառայութիւնները: Միթէ անտեղի և անհեթեթ չէ՞ր ըլլար՝ եթէ այս մարդիկ, որովհետեւ այս կերպով ազատուեցան, հետեցունէին թէ իրենց ծառայութիւններն էին զիրենք նաւաբեկութենէ ազատողը: Ո՛չ ապաքէն այսպիսի բան մը պիտի ըլլար վատ ապերախտութիւն: Եւ ո՛չ ապաքէն արժանի պիտի ըլլային զրկուելէ իրենց ընդունած վարձքէն: Անոնք նախ ազատուեցան իրենց իշխանին ձեռամբ, և յետոյ ի նշան եփրոսէփոսութեան կատարեցին անոր հաճելի գործեր: Արդ, բարեկամ, մեզ վերաբերենք այս օրինակը. — Մենք կորստեան մէջ էինք, դրեթէ պիտի ընկղմէինք վայոց անդունդին մէջ. և երբ Տէր Յիսուս տեսաւ որ ոչ ոք կար, ինքն անձամբ եկաւ մեր խաւարչոյն և մեղսալից աշխարհը, որպէս զի մենք, թողլով մարդկային արժանաւորութեան վրայ դրուած խորտակիչ յոյսերը, վստահինք և ապաւինինք փրկանաւին, որ զմեզ կը տանի ի փառս: Նա դիմադրաւեց բարկացեալ

Աստուծոյ արդարութեան ալեաց և կոհակներուն, և հասուցած է զմեզ ապահով վիճակի մը: Այն որ մեր Փրկիչն է, այսուհետեւ է մեր Տէրը. մենք ասկէ ետեւ օտար ու պանդուխտ չենք, հապա սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանիքը: Եփեսո. Բ. 19: «Քրիստոսի սէրը», «անոր աստուծոյ (տես Ե. Կոր. Ե. 14), «մեզ կը ստիպէ»: «Մենք զանկա կը սիրենք, ինչու որ առաջ անկա մեզ սիրեց»: Ա. Յովհ. Գ. 19: Մեր Մեծ Ազատարարը դիտողութեան առարկայ կ'ընէ մեր ծառայութիւնները, և մարդասիրաբար կը հաճի վարձատրել իւր փրկեալ ծառաներն իրենց գործերուն համեմատ: Արդ, պէ՞տք է որ մենք մեծ ապերախտութիւն ցուցնենք յիշելով մեր գործերը որք մեր փրկութեան հետեւին են և ոչ պարտաւ: Զմեզ փրկող գործերն են աւելի քան հազար ութ հարիւր աարուան, և մեր ծնանելէն դարերով առաջ գործուեցան: Մենք կը գործենք վասն զի փրկուած ենք, և ոչ թէ «բռն» զփրկուինք: Եփեսո. Բ. 10: Կը գործենք ոչ թէ ապրելու համար, այլ՝ ապրելով: Այսուհետեւ չտածենք բնաւ խորհուրդ մը որ նախատինք զնէ մեր ողորմած Ազատարարին վրայ, որ ոչ միայն դրաւ իւր կեանքը վտանգի մէջ, այլ դրաւ՝ որպէս զի հաշտեցունէ զմեզ Աստուծոյ հետ, և զմեզ կրկին ետ բերէ Դրախտը: «Չէ թէ մեզի, ով Տէր, չէ թէ մեզի, հապա քու անուանդ

փառք տուր:» Սաղ. ՃԺԵ. 1: «Աստուծոյ շնորհօքն եմ՝ ինչ որ եմ:» Ա. Կոր. ԺԵ. 10: Եւ մինչ կը հաւատամ թէ բարեպաշտութեան մէջ մէն մի զարգացում, իրեն համապատասխանող կէտն ունի փառաց մէջ, կը ձայնակցիմ Սաղմոսերգութիւն հետ, ըսելով, «Քու արդարութիւնդ՝ միայն քուկինդ պիտի յիշեմ:» Սաղ. ՀԱ. 16:

Անդդիոյ և Իսլանտայի Միացեալ Եկեղեցին հետադայն կ'ուսուցանէ իւր ԺԱ. և ԺԲ. յօդուածներով.

«Աստուծոյ առջև արդար կը համարուինք մի միայն Տեսառն մերոյ և Փրկիչն Յիսուսի Քրիստոսի արժանաւորութեամբ՝ հաւատքով և ոչ թէ մեր անձնական գործերով կամ արժանեօք: Ուստի, ըսել թէ մենք կ'արդարանանք հաւատքով միայն, յոյժ ողջամիտ վարդապետութիւն է, և լի մխիթարութեամբ:»

«Դարձեալ թէ բարի գործերը, որ են պտուղք հաւատոյ և կը յաջորդեն արդարացուցման, չեն կարող ջնջել մեր մեղքերը և դիմանալ Աստուծոյ դատաստանին սաստիկութեան, և սակայն հաճոյ են և ընդունելի Աստուծոյ ի ձեռն Քրիստոսի, և անհրաժեշտ կը ծագին ճշմարիտ և կենդանի Հաւատքէ, այնպէս որ անոնց միջոցաւ կենդանի Հաւատքը ակնյայտնի կը ճանչցուի, ինչպէս ծառը կը ճանչցուի իւր պտուղէն:»

2058

2001